

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

WOJEWODY LUBUSKIEGO

Nr NK-I.4131.264.2012.AZie

z dnia 3 sierpnia 2012 r.

Rada Miejska w Żarach

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) stwierdzam nieważność doręczonej w dniu 9 lipca 2012r. uchwały Nr XIX/71/12 Rady Miejskiej w Żarach z dnia 28 czerwca 2012r. w sprawie ustalenia zasad udzielania i rozmiaru obniżek tygodniowego, obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycielom, którym powierzono stanowiska kierownicze oraz określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć niektórym nauczycielom, w części § 3 oraz § 4 uchwały.

Uzasadnienie

W dniu 28 czerwca 2012r. Rada Miejska w Żarach podjęła uchwałę w sprawie ustalenia zasad udzielania i rozmiaru obniżek tygodniowego, obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycielom, którym powierzono stanowiska kierownicze oraz określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć niektórym nauczycielom.

Po dokonaniu analizy prawnej organ nadzoru stwierdza, iż uchwała w części wskazanej na wstępie istotnie narusza art. 42 ust. 7 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karata Nauczyciela (t.j. Dz. U. z 2006 r., Nr 97, poz. 674 ze zm.).

Na wstępie należy stwierdzić, że kwestionowana uchwała jako normatywny akt wykonawczy należący do kategorii prawa miejscowego powinna spełniać wymogi prawne ustanowione dla tej kategorii aktów. Punktem wyjścia jest regulacja zawarta w art. 87 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, według której źródłami powszechnie obowiązującego prawa w Rzeczypospolitej Polskiej są na obszarze działania organów, które je ustanowiły, akty prawa miejscowego. Art. 94 Konstytucji stanowi zaś, że organy jednostek samorządu terytorialnego oraz terenowe organy administracji rządowej, na podstawie ustaw i w granicach upoważnień zawartych w ustawie ustanawiają akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze działania tych organów.

Przedmiotowa uchwała została podjęta w oparciu o regulację art. 42 ust. 7 pkt 2 i 3 i art. 91d pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karata Nauczyciela (t.j. Dz. U. z 2006 r., Nr 97, poz. 674 z późn. zm.). Zgodnie z pierwszą z przywołanych podstaw prawnych organ prowadzący szkołę lub placówkę określa: „2) zasady udzielania i rozmiar obniżek, o których mowa w ust. 6, oraz przyznaje zwolnienia od obowiązku realizacji zajęć, o których mowa w ust. 3; 3) tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć nauczycieli szkół niewymienionych w ust. 3, nauczycieli szkół, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1a, nauczycieli prowadzących kształcenie w formie zaocznej, nauczycieli kolegów pracowników służb społecznych, nauczycieli kształcenia na odległość, nauczycieli realizujących w ramach stosunku pracy obowiązki określone dla stanowisk o różnym tygodniowym obowiązkowym wymiarze godzin, pedagogów, psychologów, logopedów, doradców zawodowych prowadzących zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu w celu wspomagania uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 11 ustawy o systemie oświaty, bibliotekarzy bibliotek pedagogicznych oraz zasady zaliczania do wymiaru godzin poszczególnych zajęć w formie zaocznej i w kształceniu na odległość.”

Przepis art. 42 ust. 3 określa tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć nauczycieli poszczególnych typów szkół i placówek oświatowych (tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, nauczycieli zatrudnionych w pełnym wymiarze zajęć), zaś art. 42 ust. 6 stanowi, że dyrektorowi i wicedyrektorowi szkoły oraz nauczycielowi pełniącemu inne stanowisko kierownicze w szkole, a także nauczycielowi, który obowiązki kierownicze pełni

w zastępstwie nauczyciela, któremu powierzono stanowisko kierownicze, obniża się tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć w zależności od wielkości i typu szkoły oraz warunków pracy lub zwalnia się ich od obowiązku realizacji zajęć, o których mowa w ust. 3.

W myśl natomiast art. 91d pkt 1 cytowanej ustawy w przypadku szkół i placówek prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, zadania i kompetencje organu prowadzącego określone w: art. 30 ust. 6 i 10a, art. 42 ust. 7, art. 42a ust. 1, art. 49 ust. 2, art. 54 ust. 7, art. 70a ust. 1 oraz art. 72 ust. 1 - wykonuje odpowiednio: rada gminy, rada powiatu, sejmik województwa.

W oparciu i na podstawie przytoczonych przepisów Rada Miejska w Żarach podjęła uchwałę, w której w § 3 ust. 1 ustalono, że *W uzasadnionych przypadkach, kiedy warunki funkcjonowania szkoły i placówki powodują znaczne zwiększenie zadań dyrektora i wicedyrektora, w ramach posiadanych przez szkołę środków finansowych, Burmistrz Miasta Żary może częściowo lub całkowicie zwolnić dyrektora i wicedyrektora od obowiązku realizacji tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć określonych w § 1*, Natomiast § 3 ust. 2 uchwały stanowi, że *Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1, może być cofnięte w każdym czasie, z chwilą ustania przyczyn uzasadniających to zwolnienie.*”

Stwierdzić należy, że rada podejmując uchwałę zobowiązana była do określenia zasad udzielania oraz rozmiaru obniżek tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dyrektorowi i wicedyrektorowi szkoły oraz nauczycielowi pełniącemu inne stanowisko kierownicze w szkole. Do kompetencji organu prowadzącego szkołę lub placówkę należy również możliwość zwolnienia od obowiązku realizacji zajęć dydaktycznych, wychowawczych czy opiekuńczych. To zatem Rada decyduje o tym, czy osobom wskazanym w treści art. 42 ust. 6 Karty Nauczyciela obniży tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć oraz czy zwolni te podmioty z obowiązku prowadzenia tychże zajęć. Omawiana regulacja nie upoważnia natomiast Rady do przekazywania jakiegokolwiek innemu podmiotowi kompetencji do decydowania o tym czy nauczyciel zostanie zwolniony z obowiązującego go wymiaru zajęć. Zatem w niniejszej sprawie Rada przekroczyła swoje uprawnienia upoważniając Burmistrza Miasta Żary do decydowania o tym komu takie zwolnienie zostanie przyznane. To organ stanowiący gminy decyduje czy i ewentualnie komu zostanie przyznane takie zwolnienie.

Również treść § 4 uchwały, który stanowi, że „nauczycielom, korzystającym z obniżki lub zwolnienia, godziny ponadwymiarowe mogą być przydzielone wyjątkowo, tylko w sytuacji, gdy nie ma możliwości realizacji tych godzin przez innego nauczyciela” jest niezgodna z obowiązującym prawem. W tym względzie przepisy ustawy Karta Nauczyciela nie przewidują jakichkolwiek kompetencji dla organu prowadzącego, jakim jest rada gminy, a w szczególności kompetencji takich nie można wywieść z treści upoważnienia ustawowego wynikającego z art. 42 ust. 7 pkt 2 ustawy Karta Nauczyciela, wskazanego jako podstawa prawna uchwały. W tym zakresie zastosowanie mają przepisy: art. 35 ust. 4, art. 42 ust. 5a oraz art. 42a ust. 3 Karty Nauczyciela. I tak zgodnie z art. 35 ust. 4 Karty Nauczyciela kobiecie w ciąży, osobie wychowującej dziecko do lat 4 oraz nauczycielowi w trakcie odbywania stażu nie przydziela się pracy w godzinach ponadwymiarowych bez ich zgody. Przepis art. 42 ust. 5a Karty Nauczyciela stanowi, że nauczyciel, który realizuje tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć zgodnie z ust. 4a, nie może mieć przydzielonych godzin ponadwymiarowych, z wyjątkiem godzin doraźnych zastępstw. Natomiast z art. 42a ust. 3 Karty Nauczyciela wynika, że nauczyciel korzystający z obniżonego tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nie może mieć godzin ponadwymiarowych, z wyjątkiem nauczycieli, o których mowa w art. 42 ust. 6 (tj. nauczycieli, którym obniżono pensum lub zwolniono z jego realizacji). Oczywiście pozostaje, w świetle przytoczonego przepisu, że nauczycielom, którym obniżono pensum lub zwolniono z jego realizacji, mogą być przydzielone godziny ponadwymiarowe. Przy czym decyzja w tym zakresie nie mieści się w kompetencjach organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, prowadzącej szkołę i placówki oświatowego.

Na gruncie powyższego należy stwierdzić, że kwestionowana uchwała, stanowiąca akt prawa powszechnie obowiązującego na obszarze gminy, w części objętej postanowieniami § 3 i § 4, nie odpowiada wymogom stawianym przepisom prawa powszechnie obowiązującego. Wykracza bowiem

poza delegację ustawową i pozostaje w sprzeczności z aktem wyższego rzędu, jakim jest ustawa, co stanowi istotne naruszenie prawa i uzasadnia stwierdzenie nieważności wskazanych zapisów.

W powyższej sytuacji na uwagę zasługuje wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 24 maja 2012r., sygn. akt IV SA/GI 868/11; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu z dnia 10 maja 2011r., sygn. akt II SA/Op 82/11, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 20 kwietnia 2011r., sygn. akt IV SA/Wr 782/10.

Z powyższych względów należało orzec jak na wstępie.

Od niniejszego rozstrzygnięcia służy prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. w terminie 30 dni od doręczenia rozstrzygnięcia za pośrednictwem Wojewody Lubuskiego.

Zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym stwierdzenie przez organ nadzoru nieważności uchwały rady gminy wstrzymuje jej wykonanie w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

z up. Wojewody Lubuskiego
Dyrektor Wydziału Nadzoru
i Kontroli

Teresa Kaczmarek